

QORAMOLLARDA YUQORI NAFAS YO'LLARI YALLIG'LANISHI

Azamov Xusanjon

Ta'lim muassasasi: Qo'qon 3-son texnikum

Annotatsiya: *Ushbu maqolada qoramollarda uchraydigan yuqori nafas yo'llari yallig'lanishi, uning kelib chiqish sabablari, klinik belgilari, tashxislash usullari, davolash va profilaktika choralari yoritilgan. Kasallik chorvachilik xo'jaliklarida iqtisodiy zarar keltiruvchi muhim muammolardan biri hisoblanadi.*

Kalit so'zlar: *qoramol, nafas yo'llari, yallig'lanish, rinit, laringit, profilaktika, veterinariya.*

KIRISH

Qoramollarda yuqori nafas yo'llari kasalliklari keng tarqalgan bo'lib, ular hayvonlarning mahsuldorligiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Burun bo'shlig'i, halqum va hiqildoqning yallig'lanishi natijasida hayvonning umumiy holati yomonlashadi, ozuqa iste'moli kamayadi hamda sut va go'sht mahsuldorligi pasayadi.

Kasallikning sabablari

Yuqori nafas yo'llari yallig'lanishi quyidagi omillar ta'sirida yuzaga keladi:

- Sovuq va nam sharoitda saqlash;
- Shamollatish tizimining yomonligi;
- Chang va zararli gazlarning ko'pligi;
- Virusli va bakterial infeksiyalar;
- Organizmning immuniteti pasayishi;
- Transportirovka va boshqa stress omillari.

Klinik belgilari

Kasallangan qoramollarda quyidagi belgilar kuzatiladi:

- Burundan shilliq yoki yiringli ajralma kelishi;
- Tez-tez aksirish;
- Nafas olishning qiyinlashishi;
- Yo'tal;
- Tana haroratining ko'tarilishi;
- Ishtahaning pasayishi;
- Holsizlik va mahsuldorlikning kamayishi.

Tashxis

Tashxis klinik belgilar, anamnez ma'lumotlari va laborator tekshiruvlar asosida qo'yiladi. Veterinariya mutaxassisi hayvonning umumiy holatini, nafas olish tizimini tekshiradi hamda zarur hollarda bakteriologik va virusologik tahlillar o'tkazadi.

Davolash

Davolash kasallik sababiga qarab belgilanadi:

- Antibakterial preparatlar qo'llash;
- Yallig'lanishga qarshi vositalardan foydalanish;
- Vitamin va immunostimulyatorlar berish;
- Hayvonni quruq va iliq joyda saqlash;

- Sifatli va to'yimli ozuqa bilan ta'minlash.

Davolash veterinariya shifokori nazorati ostida amalga oshirilishi kerak.

Profilaktika

Kasallikning oldini olish uchun:

- Molxonalarni muntazam shamollatish;
- Sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilish;
- Hayvonlarni sovuq va namlikdan himoya qilish;
- To'g'ri oziqlantirish;
- Vaqtida emlash va veterinariya nazoratini olib borish tavsiya etiladi.

Xulosa

Qoramollarda yuqori nafas yo'llari yallig'lanishi chorvachilik xo'jaliklarida tez-tez uchraydigan kasalliklardan biridir. Kasallikni erta aniqlash, to'g'ri davolash va profilaktik choralarni amalga oshirish hayvonlar salomatligini saqlash hamda xo'jalikning iqtisodiy samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

Irgashev A., Ochilov O. Veterinariya ichki yuqumsiz kasalliklari. - Toshkent: «Yangi asr avlodi» nashriyoti, 2018. - 456 b.

Sattorov S., Qodirov B. Qoramollar kasalliklari va ularni davolash. - Toshkent: «O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi» davlat ilmiy nashriyoti, 2020. - 384 b.

Nasimov A., Ergashev M. Veterinariya terapiyasi asoslari. - Samarqand: «SamDU» nashriyoti, 2019. - 312 b.

Xolmatov T., Rahimov N. Chorvachilikda veterinariya ishi. - Toshkent: «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2021. - 280 b.

Abdurahmonov A. Hayvonlar anatomiyasi va fiziologiyasi. - Toshkent: «O'qituvchi» nashriyoti, 2017. - 350 b.